

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre . . . 6 „
negyedévre . . . 3 „
Egy szám ára: 24 flr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutca 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 flr.
többször közölve 10 flr.
Bélyegdíj: külön 60 flr.

Tartalom: Az állami anyakönyvvezetés. Vége. (Sass Béla.) — Miért nem helyes, ha teljesen a nép választ papot? (Ladányi.) — Ifjúsági énekeskönyveink. Vége. (Payr Sándor.) — Belföld. — Külföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

Az állami anyakönyvvezetés.

(Vége.)

2) Az állami anyakönyvvezetés a mellett, hogy jogos, súlyos terheket vesz le a lelkészek vállairól. Az állami anyakönyvvezetés behozatala után nem lesznek kötelesek a lelkészek kiállítani anyakönyvi másolatokat, nyújtani, népfelkelők, iskolakötelesek, himlőoltásra kötelezettek névjegyzékét, tartalékos, szabadságolt, közös hadseregbeli katonák, honvédek, nyug-, kegy- és ellátási díjat élvezők elhunytáról a község előljáróságához bizonyítványt beterjesztetni; nem lesznek kötelesek vezetni a katonák számára és a katonák körül teljesített egyházi ténykedésekről anyakönyvi kivonatokat beküldeni a katonai hatóságnak; nem lesznek kötelesek bűntudásban, kiskorúak örökösödési ügyében anyakönyvi kivonatokat, illetőleg születési bizonyítványokat kiállítani. És mennyi aggodalomtól szabadítja meg az állami anyakönyvvezetés a lelkészeket. Az állami anyakönyvvezetés behozatala után nem kell rettegni a lelkészeknek, hogy a magánfeleknek kiadott anyakönyvi kivonatok elégtelen vagy túlságos bélyegzése esetén a polgári hatóság őket megbünteti. Az állami anyakönyvvezetés mindezen súlyos terhektől és aggodalmaktól megszabadítja a lelkészeket. Sokan az állami anyakönyvvezetést mégis helytelenítik.

Az állami anyakönyvvezetés behozatala ellen való állásfoglalást érteni lehetne, ha az állam a lelkészeket az általa a lelkészekre ráerőszakolt anyakönyvvezetés különös módjáért és az anyakönyvi kivonatok kiadásáért bőségesen díjazná, vagy ha legalább a magánfeleknek kiadható anyakönyvi kivonatok kiadásáért szedhető díj a lelkészek által végzett munka és vállalkon nyugvó felelősség nagyságával arányban volna s ha így a lelkészek az állami anyakönyvvezetés behozatala esetén tetemes jövedelemtől esnének el. De ez nem így van.

Az állam a lelkészeket az anyakönyvvezetésért és az anyakönyvi kivonatok s általában az általam

fennebb felsorolt, az anyakönyvvezetéssel szorosan összefüggő névjegyzékek s bizonyítványok kiállításáért s kiadásáért nem hogy bőségesen, de egyáltalában nem díjazza. Ingyen fizetés nélkül vagyunk kénytelenek mi lelkészek az általam felemlítt súlyos terheket és kínos aggodalmakat viselni. Épen ezen okból az állami anyakönyvvezetést nem helyteleníteni, de örömmel üdvözölni kellene és repesni kellene minden lelkész szívében az örömmel, hogy az állam önként jószántából akarja a lelkészeket az ingyen, fizetés nélkül, kényszerítve végezni kellett súlyos terhek és kínos aggodalmak viselésétől megszabadítani.

Az állami anyakönyvvezetés behozatala ellen való állásfoglalást még lehetne talán érteni, ha legalább a magánfeleknek kiadható anyakönyvi kivonatok kiadásáért a magánfelektől szedhető díj nagysága a lelkészek által végzett munka nagyságával arányban volna. De nincs arányban; mert a magánfeleknek kiadható anyakönyvi kivonatok kiadásáért szedhető díj azon munkához képest, melyet a lelkészeknek ennek kapcsán ingyen, fizetés nélkül az államnak végezni s a felelősség nagyságához képest, mely az anyakönyvek vezetésével s az anyakönyvi kivonatok kiadásával jár s melyet a lelkészeknek vállalkon hordozni kell, nem fizetés, nem is tiszteletdíj, hanem csak nyomorúságos alamizsna, mely a lelkészekhez nem méltó. Mert avval az egy koronával, melyet sok helyen az anyakönyvi kivonatok kiadásáért fizetnek, még azt a munkát s azt a felelősséget sem fizetik meg, mely avval az egy anyakönyvi kivonatok kiadása mellett az államnak ingyen, fizetés nélkül kell teljesíteni s azt a súlyos felelősséget és kínos aggodalmakat, melyek az anyakönyvek vezetésével s az anyakönyvi kivonatok kiadásával együtt jár. Így a magánfeleknek kiadható anyakönyvi kivonatokért szedhető díjtól való elesés sem elegendő ok arra nézve, hogy az állami anyakönyvvezetés behozatalát gátoljuk.

3) Mindezen, az állami anyakönyvvezetés mellett

vagy ellen általam felhozott érvek kicsinyesek és eltörpülők ahhoz az előnyhöz képest, melyet az állami anyakönyvvezetés az egyházaknak s tisztviselőinek biztosít. Az állami anyakönyvvezetés függetlenséget biztosít egyházunk s tisztviselőinek az államnak s tisztviselőivel szemben. És ez az a főök, a melyet az állami anyakönyvvezetést nem kárhoztatni, de két kézzel megragadni és annak behozatalát minden erőnkől támogatni kellene. Az egyház függetlenségeért küzdöttek az atyák, vértüket és életüket áldozták érte, mi pedig az állam által felajánlott függetlenséget ellenzékeskedésünkkel gátoljuk. Csakugyan nem értem a kormány egyházpolitikai egyházprogramjának a dunáninneni egyházkerület négy esperességének esperességi rendkívüli közgyűlése által történt helytelenítést, midőn éppen ezen esperességek foglaltak az államnak az anyakönyvek magyar nyelven való vezetése céljából kiadott rendelete ellen állást. Előbb ellenzékeskedtek az állam parancsaival szemben s most éppen ők azok, kik tovább is az állam fizetés nélküli „alázatos szolgálói” akarnak maradni. Függetlenek, szabadok, önkormányzó testületek akarnak maradni, ellenzékeskednek az állam rendeleteivel szemben és a magánügyének kiadható anyakönyvi kivonatok kiadásáért szedhető alamizsnadíj édes reményében készek függetlenségüket, szabadságukat s mindenüket feláldozni. Igaz, nagy úr a szükség és a szükségben igen jó az a néhány koronácska is, mely az anyakönyvi kivonatok kiadásáért magánfelektől szedhető, de akkor ne ellenzékeskedjenek az állam parancsaival szemben, hanem tegyék meg, amit az állam tőlük követel. Nem ellenezni, de éppen nekik kellene az állami anyakönyvvezetést mindenképpen pártolni, melynek behozatala után az államtól függetlenül, nem az állam nyelvén, hanem saját nyelvükön vezethetnék anyakönyveiket. Avagy azt hiszik, hogy ha az állami anyakönyvvezetésről szóló törvényjavaslatot megbuktatni segítik, az állam fogja az ő nyelvüket megtanulni, hogy anyakönyvi kivonataikat megérthesse? Abban csalódnak.

Még ha fényesen díjazná is az állam a neki végzett munkáért az egyház tisztviselőit, még akkor is támogatni kellene az állami anyakönyvvezetésről szóló törvényjavaslatot és még arról a fényes jövedelemről is le kellene mondani, annál inkább arról a magánfeleknek kiadható anyakönyvi kivonatokért a magánfelektől szedhető alamizsnadíjról, ha ez által az egyház függetlenségét biztosíthatjuk. Pedig az állami anyakönyvvezetés függetlenséget biztosít az egyháznak s tisztviselőinek az állammal szemben. Az állami anyakönyvvezetés behozatala után nem parancsol az állam az egyháznak, hogy hogyan vezettesse a saját maga anyakönyveit, nem szab rendet az állam az egyház tisztviselőinek az ország minden polgárára egyaránt kötelező renden kívül, „az állam nem fog semmiféle befolyást venni az egyházi anyakönyvek vezetésére.” Mindenik, egyház és állam, függetlenül és saját céljainak megfelelőleg vezetteti a saját maga

anyakönyveit; független lesz egyik a másiktól, nem parancsol egyik a másiknak s nem tartozik egyik a másiknak semmivel; mindenik függetlenül intézi el a maga ügyeit a saját maga hatáskörében a másik beavatkozása nélkül. És nekünk protestánsoknak függetlenség és szabadság kell, mert csak a függetlenségnek és szabadságnak tiszta levegőjében virágozik a protestantizmus teljes épségében és diszeben. Az állami anyakönyvvezetés behozatala után független lesz az egyház és függetlenek lesznek az egyház tisztviselői, a lelkészek. Nem tartoznak engedelmességgel az államnak a minden állampolgárra kötelező engedelmisségen kívül; nem vonhat bennünket felelősségre az állam oly munka végzéséért, melyért ő nekünk nem fizet, melyet neki ingyen fizetés nélkül végzünk; nem vonhat felelősségre a mi saját anyakönyveink vezetéséért, melyeknek vezetéséért felelősséggel csak saját felső hatóságunknak kellene tartoznunk. És ennek csak szívből örülhetnénk, a helyett hogy az állami anyakönyvvezetést helytelenítjük. De nem, mi nem örülünk, nem tapsolunk, hanem lehorgasztjuk fejünket és adjuk a megsértettét és mindenképpen igyekezünk kimutatni, hogy kész örömet óhajtjuk a súlyos terheket és kínos aggodalmakat ingyen, fizetés nélkül is tovább hordozni, készek vagyunk az egyháznak és saját magunknak függetlenségéről és önállóságáról is lemondani, csak hogy a magánfeleknek kiadható anyakönyvi kivonatokért szedhető néhány nyomorúságos alamizsna-koronát megmentsük.

Egyik szinte nem megvetendő előnye az állami anyakönyvvezetésnek, hogy függetlenséget biztosít az egyház tisztviselőinek az állammal szemben. Menekülünk attól a sok zaklatástól és attól a sok hivatalos tisztelettel kiadott megkeresésektől, melyek nekünk annyi sok kellemetlenséget és annyi sok keserű bosszúságot okoztak. Mily előny az állami anyakönyvvezetés reánk nézve e tekintetben, az csak az tudja, kinek ily hivatalos tisztelettel kiadott megkeresésekhez szerencséje volt. Az állami anyakönyvvezetés behozatala után nyugodtan fogunk aludni azon tudatban, hogy nekünk, az egyház tisztviselőinek, az állam tisztviselője többé nem parancsol. Szabadok leszünk s függetlenek és a szabadság és a függetlenség azon jó, melyet az állami anyakönyvvezetés nekünk, lelkészeknek, az állam tisztviselőivel szemben biztosít és a szabadság és a függetlenség azon jó, melyért én lelkesedem, mely szívemet és egész valómat eltölti, mert csak a függetlenségnek és szabadságnak tiszta levegőjében lélegzem én szabadon.

S ki volna az, a ki daczára annak, hogy az állami anyakönyvvezetés jogos, daczára annak, hogy az állami anyakönyvvezetés az egyházak jogait a legkevésbé sem érinti, daczára annak, hogy az állami anyakönyvvezetésről szóló törvényjavaslat benyújtására az államot egyes felekezetek anyakönyvvezetőinek az állam törvényei és rendeletei iránt való engedetlensége kényszerítette, daczára annak, hogy az állami anyakönyvvezetés súlyos terheket vesz le

a lelkészek vállairól, daczára annak, hogy a lelkészeknek a súlyos terheket ingyen, fizetés nélkül kellett végezni, daczára annak, hogy a magáufeleknek kiadható anyakönyvi kivonatokért szedhető díj is elenyésző csekély és végre daczára annak, hogy az állami anyakönyvvezetés függetlenséget biztosít egyháznak és tisztviselőinek az állammal s tisztviselőivel szemben, — mégis az állami anyakönyvvezetés ellen beszél. Én ugyan nem. Én az állami anyakönyvvezetést kitörő lelkesedéssel és kimondhatlan örömmel üdvözölöm, mert jogos, mert súlyos terheket vesz le a lelkészek vállairól és legfőképpen azért, mert függetlenséget biztosít az egyháznak és tisztviselőinek az állammal és tisztviselőivel szemben. Nem akadályokat gördíték azért az állami anyakönyvvezetésnek útjába, hanem azon vagyok, hogy az állami anyakönyvvezetésnek útja elkészíttessék.

Sass Béla.

Miért nem helyes, ha teljesen a nép választ papot?

Lelkem lelkéből, szivem mélyéből üdvözlök minden szót, mely azt hangoztatja: a mostani papválasztási rendszert megdönteni s az egész vonalon reformálni kell. Tudnék bár az égiláború eget és földet megrázkodtató erejével pereatot kiáltani erre az ósdi választási rendszerre!

Nem, nem lehet az helyes, ha teljesen a nép választ papot.

Ez állítást megdönteni látszik ez a közmondás: a nép szava Isten szava. Ezt a szép frázist a rómaiak találták ki talán a köztársaság virágzó korszakában. De mi sem hazudtolja meg inkább ezt az elvet, mint a tarpeji szikla, mely a római nép hálátlan-ságáról, oktalanságáról és vakságáról beszél.

A történelemből nem egy példát lehetne idézni, mely megczáfolja ezt az állítást: a nép szava Isten szava. A világtörténelemben e lap olvasói kisebb-nagyobb mértékben mindnyájan jártasak, idézzenek emlékükből kiáltó példákat.

Az igazság nem mindig a többség privilegiuma. Sokratesnek a méregpohárral ajakán, Aristidesnek a hontalanság vándorbotjával kezében, Jézusnak a kinos keresztfán, Husznak az égő máglyán igaza volt az egész ellenséges világgal szemben. A nép szava nem Isten szava!

Nem, nem lehet az helyes, ha teljesen a nép választ papot. A pap mint jellem, mint tudós, mint szónok kell, hogy egyiránt magasan álljon a nép felett. A dolog természetében rejlik, hogy a miről alapos ítéletet akarunk mondani, annak nem szabad magasan felettünk állani. A távolban összefolyó alakzatokat tisztán ki nem vehetjük, a magasan keringő égitestekről biztos ismereteink nem igen vannak.

Nem, nem lehet az helyes, ha teljesen a nép választ papot. Ezerszer hangoztatott igazság, hogy a népet a külsőségek tévútra vezetik s hogy a nép

az anyagnak, a kézzel foghatónak előnyt nyújt a szellemivel szemben. Dörgedelmes kiabálás — kellő szónoki tehetség nélkül is — jobban tetszik a népnek, mint a szónoki szívhez szóló, elbájoló, zengzetes előadás. Mondok egy megczáfolhatatlan példát. Száz paraszt közül kilenczvennek jobban tetszik a fekete rigó harsány füttyölése, mint a dalos madarak királyának, a fülemilének búvós bájos éneke. Szép alaknál a nép könnyen elengedi a kellő képzettséget. Barátságos — nem is mondom hízogó — egyémnek a nép előtt nyert ügye van a lángész felett is, ha ez utóbbi zárkózott modoru.

Nem, nem lehet az helyes, ha teljesen a nép választ papot, mert a nép látköre roppant korlátolt. Egyéni természetéből kifolyólag, sokszor költség kimelésből a világért se nézne körül, ha papválasztásra kerül a sor. A ki keze ügyébe esik, a ki után nem kell sokat járni, a ki nem kerül költségbe, azt választja meg. Hozzá szokik ahhoz, a ki szeme előtt van. Érdekesnek és jellemzőnek, idézésre méltónak tartom az esetet, mely egy kiváló szónokkal megtörtént. Együgyű hallgatósága valahol megszólta azért, mert nem utánozta az ő papjuk — félszepségét.

Nem, nem lehet az helyes, ha teljesen a nép választ papot azért sem, mert a nép könnyen megvesztegethető. A képviselőválasztások eléggé igazolják ezt az állítást. Ha még soká fennmarad a mostani papválasztási rendszer, nem sokára mi is oda jutunk: a ki birja (t. i. pénzzel) az marja. Elengedések, titkos egyezmények, vesztegetések már is napirenden vannak. A nép ebben épen nem talál erkölcsstelen-séget.

Nem, nem lehet az helyes, ha teljesen a nép választ papot. De hiszen vannak a népnek vezetői: az urak, mondhatná valaki. Bizony a falusi gyülekezetekből az utóbbi idők, a hivatalok, nagyjában városokba gyűjtötték az intelligentiát. Különben is ha a papválasztásnál az intelligentia befolyását biztosítani akarjuk, akkor leghelyesebb, ha az egyházi felsőségek engedünk némi beleszólást. Különben az intelligens urak is igen sokszor befolyásoltatni hagyják magukat mellékes körülmények által.

Azt az ellenvetést is tehetné valaki: a ki fizet, a kié a teher, azé a jog is. Jól van. Legyen a népnek joga, de ne legyen e jog föltétlen, legyen szabadsága, de ne engedjük meg neki a szabadosságot. Legyen az egyházi felsőbbségnek is joga. Én nem ismerem a magyar népet olyanak, mely a vezetéstől irtóznék a felsőbbség befolyásától idegenkednék.

A mostani választási rendszert megdönteni s az egész vonalon szabályozni kell! Szabadítsuk fel magunkat a nép szeszélye alól! Ne tegyük sorsunkat teljesen függővé a hitvány protekciótól, az ostoba szerencsétől! Hogyan szabályozzuk a választási rendszert? Határozzák meg az intéző körök, az egyház hajójának bölcs kormányosai! Csak az ellenkező túlságba ne essenek. Csak a református testvéreket ne utánozzák! Csak a népet teljesen ki ne zárják, csak merev osztályozást ne alkalmazzanak. Döntsek meg a mostani választási rendszert és mutassa meg a

felsőbbség a közép utat. Különben akármit állítanak helyébe, a mostaninál rosszabb, igazságtalanabb nem lehet.

A mostani választási rendszert minden áron meg kell buktatni, mert egyházunk, mely minden tekintetben az igazságot hangoztatja, itt a sötétséget gyakorolja. Ha a multban jó volt, korunkban nem válik be. Ne takargassa senki az ósdi rendszert a szabadság leplével. Ha oly festett arcza a szabadság, mint választási rendszerünkben látszik, akkor én a szolgáltatásnak, a zsarnokságnak, a kényuralomnak dicsőítőjévé változom és azt óhajtom, hogy verjenek bilincset kezemre, lábamra, testemre, lelkemre! *Ladányi.*

Ifjusági énekeskönyveink.

(Vége.)

Altalában nagy baj az, hogy énekiróink a dalamoknak szálló vagy emelkedő menetét és ehhez képest a versmérték nemét majd semmi figyelembe se veszik, hanem egyszerűen csak a szótagokat számolják, pedig erre még egy operetteszöveg is tekintettel van. A régiek közül csak Elefánt Mihály és a mostaniak közül Sánta Károlyt ismerem olyanokul, a kik tudatosan, helyesen és előszeretettel használják egyházi énekeink versalakzatait. Ez utóbbi jeles költőnkél csak azt sajnálom, hogy az „Erős várunk“ fordításánál is (97. sz. a gyűjteményben) hivel nem maradt magához. Mert itt a jambusok helyett trocheusok állván a rövid e hang (fegyverünk, ellenünk) kétszer is hangsúlyos helyre jut, még pedig úgy, hogy e rövid hangra három hangot kell énekelni.

Szőnyi Tódor könyvében különben a 242 ének ügyesen van összesen csak 48 melódia alá összeválogatva, melyek a legszokottabb és legszebbek. Csak még néhány igen szép magyar dallamot láttunk volna szívesen a gyűjteményben. Imádság kevés van a könyvben, összesen csak hét s ezek közül is hat versben írott. Szép kiállítása és kötése mellett a könyvecske 80 krért nem épen drága.

S végül még a mult évben második kiadásban megjelent Gyermek-lantról kell megemlékeznünk, melyet Farkas Sándor ref. lelkész különösen vasárnapi iskolai használatra s első sorban a ref. egyház növendékei számára készített. Irtak e gyűjteménybe énekeket vagy inkább fordítottak és átdolgoztak a szerkesztőn kívül: Szász Károly, Szász Béla, Benkő J., dr. Imre J., Kecskeméti Ferencz és Hegedűs S. Több ismert ref. zsolttár és dicséreten kívül (melyek közül nálunk is ismertek: „Jövel szent lélek úr Isten“, „Mint a szép hives patakra“, „Ez esztendő megáldjad“, „Krisztus Urunknak áldott születésén“) Székács két éneke és „Krisztus az én életem“ kezdetű ismeretes énekünk is szerepel a gyűjteményben.

Gyermekek lantjának nevezi magát e gyűjtemény, de több éneknek tartalma és nyelvezete magas ahhoz, hogy a gyermekek teljesen megérthessék.

A 35. ének például démonról szól. Nem tudom e szót majd hogyan lehet a gyermek vallásos fogalmai közé beilleszteni. Másutt meg úgy akar egyik-másik (azt hiszem, idegen földről importált) ének leereszkedni a gyermekekhez, hogy magáról Krisztusról is igen gyerekes hangon szól. A 8. ének például megfelelő nyugtalan rhythmusán zenével így kezdődik:

„Ki az, ki az, ki kopog?
Várj csak, várj csak, ki van ott?“

Ilyen víg bujósdi után nem várnök s bizonyára a gyerek is csalódva veszi, hogy maga Krisztus lép be és ily komolyra változik az ének:

„Nézd kezén a szegek helyét,
Szélid szemén kín, boru,
Vér patakzik homlokáról,
Fején tövis koszorú.“

Ez valami olyan hernhutias. A 3. sz. csatadalszerű ének pedig inkább a methodisták vagy az üdv hadseregének izlése szerint való. Ime mutatóul belőle: „Föl, barátim drága Jézus — Zászlaja alatt! — Ó a fővezér! — Szóljon a kiürt, fenn lobogjon a győzelmi jel! — Harczi zajnak közepette stb.“ Gyermekeknek tejnek itala való, nem ilyen komoly katonásdi.

S ha már a szellemben kifogásolom ezt az idegenszerűt, nem különben: teszem ezt a zenében is. Nem szükség nekünk, ha már az egyházi zenét szabadabb formában is akarjuk művelni, angol vagy német nótákat felütéssel, $\frac{3}{4}$ és $\frac{6}{8}$ -os ütenyekkel, émelygős melódiákkal átvennünk. Még a 26. sz. olasz dallamot, vagy a 44. sz. Flemming-féle komoly „Inter vitae scelerisque purus“ szép dallamát szívesen elhallgatnánk vallásos szöveggel is, de vannak nekünk régi magyar, erő- és kifejezésteljes, komoly népdalaink és mődalaink is, tessék ezeket felhasználni. S már van is a Gyermek-lantban ilyen magyarosabb rhythmusú ének is több, mint például a 45. sz., melyet régi énekből Farkas S. készített vagy az 56., 33. és 34. számúak, ezek azután szépek is, jók is.

Az ismert ref. dicséreték és zsolttárok rhythmikus chorálokként vannak felvéve a gyűjteménybe, nem egyszerűsítve, mint ahogy a legjobb ref. énekeskönyvbeu állanak. Ez a kérdés még vitás a ref. egyházban. Kálmán Farkas még most is hevesen ellenzi, hogy ledobják énekeikről a „magyar zubbonyt“, a melybe azokat Szenczi Molnár Albert öltöztötte. Zenei változatosság tekintetében igaza is van, de azt hiszem a gyülekezet nem képes egyöntetűen és szabatosan énekelni a tarkább és elevenebb mozgású énekeket s ők is tényleg oda jutottak, ahol mi vagyunk egyformán megvó allabrévés ütényeinkkel, melyeknek szintén megvan a magok komoly, erő- és méltóságteljes jellegök. Még a mi „Tündöklő hajnali csillag“ melódiánk is ily rhythmikus alakba van itt átfordítva Székács versével. Valószínűleg az erdélyi énekeskönyv révén került ide, melyet Kálmán Farkas nem különben ledoron-

golt. Így énekelve furcsának is találnák azt ma a mi gyülekezeteink.

Az összesen 60 ének két-, három- és négyhangú gyermek-, illetve vegyes karra van írva, többnyire egyszerű, mégis szép összhangzattal. Vannak benne egészen egyszerű és könnyű kardiok is, mint például a 58. számú. A könyvecske kiállítása igen csinos, kötése tartós s árát a traktatumokat terjesztő társaság igazán olcsóra, 25 kr-ra szabta.

Ifjúsági énekeskönyveinknek ezen különfélesége is arra hív fel bennünket: szerkeszszünk már egyszer egy érdemes, jó gyülekezeti énekeskönyvet! Ez majd a külön ifjúsági énekeskönyveket feleslegessé is teszi vagy legalább jó részben pótolni fogja.

BELFÖLD.

A rozsnyói ker. felső leányiskola záró ünnepélye s évi vizsgálata. A mult vasárnap volt a rozsnyói kerületi ág. h. ev. felső leányiskola záróünnepélye a főgymnasium tornacsarnokában. Díszes és előkelő, különösen hölgy közönség töltötte meg a nagy, ezen alkalomra fenyőgalyjakkal feldíszített, tágas tornacsarnokot. Jelen volt Csiskó János kassai lelkész kerületi biztos és Terray Gyula helybeli lelkész és gömöri főesperes. A műsort a felső leányiskola növendékeiből és néhány férfiből alakított vegyeskar Abt Ferencz: „Dalra fel!” című darabjának eléneklésével nyitotta meg. Markó Matild Döhler Tivadar: „Valse brillante” című zenedarabját játszotta zongorán szép eredménnyel. Űgyesen szavalt a Tirsér Lenke Rozgonyinét Arany Jánostól. Figyelmet keltett Sárkány Anna, „Die Belagerung von Solothurn” című német dolgozatának felolvasásával. Azt hittük, hogy Sárkány Schultz hasonló című költeménye alapján fogja feladatát megoldani, de a felolvasásból egy epizódnak önálló felfogása és kidolgozása tünt ki. A megtapsolt felolvasás után Dubay Aranka és Tirsér Lenke játszották Kücken Frigyes: „Grande Polonaise” című darabját négy kézre, művészettel. Francia szavallatot is hallottunk. Hegyessy Jolán, Gutlohn Boriska és Stech Erzsi adták elő Lafontaine: „Le savatier et le financier” című meséjét jó kiejtéssel. Lebilincselte a figyelmet Pethe Juliska „A törpe tündérek” című érdekes meséjének vonzó felolvasásával. A mese hőse, egy kisvárosi női szabó, ki mivel nem igen szorgalmas és csak nagy keservesen tudta a megrendelt ruhát elkészíteni, szerény körülmények között élt. Helyzetek türethető volt, míg egyedüli női szabó volt a kis városkában. Türethetlenné vált nyomorúsága, mikor a megrendelők a Pesten tanult, ujonnan jött és a mese hősenek tózsomszedságában üzletet nyitott új női szabónál rendelték meg a divatos ruhákat. A nyomorúság ezután oly elviselhetlenné vált, hogy a mese hőse öngyilkosságra gondolt. A töprengő és búslakodó előtt törpe tündérek jelentek meg, kik felajánlották a szomorkodónak szolgálatajukat azon feltétel alatt, hogy mindenféle megrendelést elfogad és hogy a dologról még feleségének sem szól, a ki a helyett, hogy otthon dolgozna, vagy ebédet főzne, a szomszédban fecsegéssel szokta az időt eltölteni. A búslakodó női szabó elfogadta

a szives ajánlatot. Még az nap egy báli ruhát rendelték meg nála, melyet a másik női szabó másnapra elkészíteni nem tud. A mese hőse, a törpe tündérek utasításához híven, elvállalta a másnapra elkészítendő munkát, bár sem kelméje, sem pénze nem volt. Még késő este is azon töprenkedett a szegény kétségbe esett női szabó, hogy az elvállalt munkát hogyan készítse el, mikor semmije sincs. A töprenkedő előtt megjelentek törpe tündérek, a hozott kelmét kiszabták és megvarrták, mely munkánál a mese hősenek is munkálkodni kellett. Mikor a kakas harmadszor szólott, a ruha készen volt. Ez a tény a mese hősenek jó hirnevet szerzett. A megrendelések egymást érték. Az emberek kíváncsiak lettek a dolgok mibenlétére. A hős neje sem állhatta meg, hogy férje titkát ki ne fűrkészze. Addig faggatta az urát, míg adott szava ellenére, a titkot elárulta. Az asszony meglepte a dolgozó tündéreket; a tündérek pedig eltűntek, mert a titkot felfedezték. A férj korholta nejét szörnyű kíváncsiságáért. De mivel látta, hogy pereléssel az elvállalt munkát el nem készítheti, a megszokott és megtanult serény és szép munkát folytatva önerejéből is annyi pénzt keresett, hogy a házat, melyből sok házbérhátraléka miatt már-már ki akarták űzni, meg is vehette. — A felolvasást a hallgatóság hálásan fogadta. A felolvasás után Sárkány Anna zongorázott, Gorla: „Etude de Concert” című művét adva elő művészielen. Német szavallatot is hallottunk. Stech Erzsi: Umland: „Bertran de Born” című költeményét szavallotta el. Igen rokonszenvesen fogadta a közönség Törköly Irén szavallatát. Törköly Tompa Mihálynak „Havasi rózsa” című költeményét szavallta mély érzéssel. Az ünnepélyt az intézet növendékei által három hangon elénekelte Verdiféle operarészlet zárta be.

Másnap, az az hétfőn délelőtt volt a nyilvános vizsga. Jelen voltak Csiskó János kerületi biztos, Terray Gyula lelkész és főesperes, Törköly János alesperes, Stempel Lajos betléri lelkész és nagyszámú közönség. A vizsga is a tornacsarnokban folyt le. „Erső vár a mi Istenünk” című éneknek eléneklése és buzgó ima után a Mayer-féle keresztény hit- és erkölestamból vizsgáztak a növendékek. A vallásvizsga egy óra folyásáig tartott. A vallásból, valamint a többi tantárgyakból adott feleletek a hallgatóságot arról győzték meg, hogy a lefolyt tanévben úgy a tanárok, mint e tanulók lelkiismeretesen munkálkodtak. Néhány népdalnak három hangon való eléneklése után Törköly Irén mondott szívélyes búcsuzót, mely a nők szemibe könnyeket varázsolt. Búcsuzott Törköly valamennyi, de különösen azon társnői nevében, kik a jelen tanév befejezésével az intézetet elhagyják. Szívből jövő hangon forró köszönetet mondott a tanároknak buzgó és odaadó fáradozásukért, melylyel őket oktatták és nevelték. Köszönetet mondotta kerület küldöttjének szives megjelenéséért. A kerület küldöttjének válasza és egyszersmind őszinte elismerése, Terray Gyulának a kerület küldöttjéhez intézett három kérése fejezte be a vizsgát.

Ugyancsak szép eredményt mutatott Szokol Ziza kisasszony kézimunkatanítónő; a szinte a tornacsarnok egy részében kiállított gyönyörű kézi munkákkal mutatta be egy évi fáradozásának jeles eredményét.

Úgy a záróünnepély, mint a vizsga arról győzték meg a közönséget, hogy a rozsnyói kerületi ág. h. evang.

felső leányiskola az alapító céljának megfelelően, egyházi-
san és a kor kívánalmai szerint neveli a női ifjúságot.

Nagyszombat. A nagyszombati evang. egyház június
hó 25.-én lélekemelő ünnepélyt rendezett.

Egy kegyes úrnő Truszik Jánosné szül. Posch Lujza,
a mint azt a kápolna falába helyezett fekete márvány-
tábla hirdeti: „Isten dicsőségére, feledhetetlen emlékü
szülőinek emlékeztére s a nagyszombati evangélikus egy-
ház épülésére“ egy kápolnát építtetett a várostól kissé
távol fekvő temetőben. A kápolna rövid időn felépült s
mintegy 4500 frtba került. A kegyeletes építmény gót
ízlésben van tartva, belül csaknem a tető éléig érő ívvel,
oltárral és chórossal, kívül toronynyal s benne egy kis
haranggal. Ennek a szép ajándékon élvezett lelkiörömmel,
illetve a kápolna felszentelésének volt a múlt vasárnap
délelőtti szentelve.

A hívek a paplak előtt gyülekeztek s reggeli 8^{1/2} óra
után a helyszínére indultak. A temető közelébe érve meg-
csendült a kis harang. Száznyolcvan év után az első
evangélikus ércnyelv, melynek körirata: „Feltámadunk!“
jelzi nemcsak a lélek, hanem a sokat üldözött, három izben
is végkép kiirtott nagyszombati egyház feltámadását.

A kápolna ajtaja előtt a helybeli felügyelő, Kala-
nda János a hasonlóan a helyszínén megjelent polgár-
mesterhez intézett szavaiban a vallásfelekezetek közti
békét s egyetértést hangsúlyozta. „Evangélikus egyházunk,
ugymond, nem keresi a válaszfalakat, hanem inkább a
kapcsokat, melyek a különböző vallású polgárokat a szere-
tetben összekössék. Adja Isten, hogy e műtárgy és ez az
ünnepély is megerősítse ezt a kapcsolatot.“ S ezzel a kápolnát
a hatóság és a város közönségének oltalmába ajánlotta. A
polgármester barátságos jóindulattal mondott válaszában
hangsúlyozta, hogy azok az idők régen elmúltak, a mikor
valakit hitéért üldöznének. Ő is örül, hogy a város egy
ily ékes műtárggyal gazdagabb lett. Isten tartsa a művet,
s a város nevében szívesen ígér oltalmat.

Most a felügyelő ntiszt. Rásó Mihály alsó-szelii
lelkész és esperes úrhoz fordult és kérte, hogy a kápolnát
felnyitni és lelkésztársaival tő Schönwieszner Kál-
mán szentgyörgyi és Farkas Gejza helybeli lelkészekkel
rendeltesének átadni szíveskedjék.

Egy alkalmas antifona eléneklése és a kar válasza
után, mondott alesperes úr a kápolnát az alapító unokája
Truszik Józsa hajadon által odanyújtott kulccsal meg-
nyitotta, mire a közönség hármioniumjáték kíséretében a
kápolnába özönlött. A kápolna 50—60 személyre lévén
számítva, természetesen a jelenlévők nagy része a nyitott
ajtón kívül maradt.

Az istentisztelet a helybeli egyházi dalkör dicséretre
méltó közreműködése mellett következő program-
mal tartatott meg: 1. Kápolna megnyitás. 2. Ének: Ha
Krisztus maga oltalma stb. 3. Üdvözet. Ima Textus olvasás.
4. Ének: Bár gúnyolja a hitetlen stb. 5. Beszéd magyar
nyelven. Tartotta Rásó Mihály. 6. Karének német nyelven:
Wir loben Dich stb. 7. Beszéd német nyelven: Tartotta
Schönwieszner Kálmán. 8. Ének tót nyelven: Po nemnohých
dněch (két vers). 9. Beszéd tót nyelven. Tartotta Farkas
Gejza. 10. Responsorium németül: Dies ist terra Tag, den
der Herr gemacht. 11. Felavatás. 12. Okmányfelolvasás.

13. Áldás. 14. Záró ének: Mit unserer Macht ist Nichts
gethan.

Hogy mennyire háládatos dolog egyházi énekkarokat
szervezni, azt főképp ily alkalmakkor hálásan kell elismerni,
Helyenkint a kar rövid éneke sokkal megragadóbb bár-
mily hosszú szokásos éneknél. De figyelmeztetjük az ily
ünnepek rendezőit, hogy gondoskodjanak arról, hogy az
előadott darab szövege a közönség kezében legyen, hogy
a közönség mintegy átélje, átérezze a darab tartalmát is.

A fungáló lelkészek a fentirt sorrendben tartották
meg magyar, német és tót beszédeiket. A kápolna felszen-
telése s azon okmány felolvasása három nyelven, melynek
eredetije örök emlékezetnek okáért a kápolna falába előre
befalaztatott, szintén mozzanatai voltak az ünnepélynek.

Az elmondott áldás után az egyház megemlékezett
elhúnyt s a temetőben nyugvó jöltévőiről, s koszorút
helyezett az alapító szülőinek, kiknek szellemében
cselekedett az alapító, továbbá az alapító férjének, a nagy
jöltévőnek, Reischel Károly sirjára. Megkoszorúzta volt
lelkészenek, Steltzer Károlynak és Szulovinyi
Máriának sirjait, mely utóbbi 4000 frtnyi alapítvánnyal
lehetségé tette a temető körülkerítését. Temetőnk, a mi
a dísz és rendet illeti, városunk egyik ékessége, melynek
emeléséhez most már a kápolna nagyban fog hozzájárulni.

A kápolna alatti sírboltban az alapítónak szülői, fér-
jének hamvai nyugosznak s egy hely van fentartva az
alapító számára is. Az oltárképet Richter Zsigmond
egyháztag, festőművész szíveségből festette.

Az ünnepély a legszebb rendben s felette épületes
módon folyt le, s emlékezete eltörülhetlenül bele lesz vésve
a közreműködők, hívek és minden résztvevők szívébe.

Isten áldása lebegjen a helyen, a hol a kegyes lelkek
nyugodnak. Isten tartsa sokáig a kegyes alapítót s adjon
szeretett egyházunknak minél több oly buzgó tagokat, a
kik az alapító nyomdokait kövessék.

„Bizony mondom néktek, valahol ez egész
világon prédikáltatik az evangyéliom, a mit
ez én velem emlékedék, az is hirdettetik az
ő emlékezetietért!“ Máté 26, 13.

K Ü L F Ö L D.

Interkonfesszionális rómái katolikus világításban. A
bécsi biborosérek Dr. Gruscha elrendelte, hogy a nép- és
polgári iskolákban a tanítás kezdete előtt és végeztével a
Miatyánkot és angyali Üdvözetet imádkozzák a gyermekek
s az imádság elején és végén keresztet vessenek. A kerületi
és tartományi iskolatanács a kultuszminiszteriumhoz kérdést
intézve, e helyről is az érsek kívánságának megfelelő intéz-
kedést vett. A bécsi iskolák interkonfesszionálisak s így a
biboros úr fellépése a többi egyházak megtámadását jelenti.
Az ágostai hitv. evangélikus egyházköztség presbyteriuma
óvást fog beadni ezen intézkedés ellen s felhívja az egy-
házi főtanácsot és a zsinatot, hogy védelmezze meg az
evangélikusok jogát. E lépés annál is szükségesebb, mert
Marolly evang. lelkész a kerületi iskolai tanács közgyűlé-
sében odanyilatkozott, hogy ő az evangélikus gyermekeket
oly hiterősöknek tartja, hogy a római kath. imádságtól nem

félte azokat. Hát így van az mi nálunk. Ők támadnak, mi engedünk, s mégis mi vagyunk a rendzavarók.

VEGYESEK.

— **Felhívás előfizetésre.** Hogy lapunk anyaszentegyházunknak és veteményes kertjeinek, az iskoláknak érdekeit hivatásához képest megfelelően szolgálhassa, külön tőke és segély hiányában, melyet nem keresett és nem keres, csakis az előfizetés útján befolyó anyagi pártfogásra és az egyház buzgó szolgálainak szellemi és erkölcsi közreműködésére támaszkodhatik.

Ettől függ fenmaradása, ettől áldásos munkája. Kérjük tehát, mert követelni jogunk nincs és nem is tesszük, sziveskedjenek olvasóink előfizetéseiket megújítani, hátrálékaikat törleszteni, de becses munkáikkal is támogatni. Kivált egyházi életünk mozgalmairól sziveskedjenek munkatársaink idejekorán és kimerítően értesíteni.

Nem magunkért kérjük ezt, mert miénk a munka és fáradság mellett csak a teljesített kötelesség tudatából származó jutalom, de kérjük egyházunk szent ügyeért.

Szerkesztőség.

— **Erettségi vizsgálat.** Késmárkra a lyceumi érettségi vizsgálatokhoz elnökül méltóságos és főtisztelendő Zelenka Pál ev. tiszai püspök úr — Hörk József theol. dékánt küldötte ki. Az érettségi szóbeli vizsgálatok folyó évi július 1-én kezdődnek. A kormány képviselője: Ngos Klein Gyula műegyetemi tanár úr.

— **Szakvizsgálat.** Az eperjesi ev. ker. coll. hittanintézetén az ez évi szabályszerű szakvizsgálat június hó 22—23-án ejtetett meg. Méltós. és főtiszt. Zelenka Pál ev. tiszai ker. püspök úr elnökölt. A vizsgálat igen szépen sikerült. Az elnök teljes megelégedésének nemcsak a vizsgálat végeztével az ifjak elbocsátásánál, hanem az által is adott kifejezést, hogy esti 8 órakor a Berger-féle városi nagy szállodának egy külön e célra berendezett szobájában a theol. tanárkart és ifjúságot fényesen megvendégelte. A szakvizsgálaton: 1. Broshkó Adolf kitüntetéssel jeles, 2. Gömör János jeles, 3. Lippay Béla jó, 4. Velky Jenő jó, 5. Wack Péter jó és 6. Koreny Márton elégséges osztályzattal képesítettett. Este a lakománál, — melyen a helybeli két egyház főfelügyelői: Kubinyi Albert és Duka Róbert, valamint Dr. Schmidt Gyula coll. felügyelő is megjelentek vendégeikül, — (a két helyi lelkész akadályozva lévén, daczára a többszöri meghívásnak meg nem jelenhetett) legelől is Zelenka Pál püspök úr köszöntötte fel a tanárkart és az ifjúságot, (vendégül meghivatott a még Eperjesen tartózkodó többi theologus is) mint melylyel teljesen meg van elégedve. Kubinyi Albert a szeretve tisztelt püspököt, egy második tószban úgy is mint házi gazdát „házi urat“, Dr. Schmidt Gyula a püspököt mint kitűnő collegiumi pártfogó elnököt; Hörk József az egyház jelen volt képviselőit, a collegium felügyelőjét s főleg az iskola és egyház fejét, a jeles főpapot Zelenka Pál püspök urat köszöntötték fel. A lelkes hangulatot jellemzi, hogy püspök úr s mások többször is szólottak s hogy a többi tanár urakon kívül még az ifjúság is három szónokot állított ki a sakra, a kik mind talpraesetten szólottak ú. m. Hajász Lajos, Zsámbor Pál és Gömör János — majd a püspököt legfőbb jöltevéjüket, majd a tanárkart, majd jóakarókat, az egyház és iskola képviselőit éltetvén. A kedélyes vacsorának éjféltől lett vége.

— **Alapvizsgálat az eperjesi hittanintézetén.** Az ez évi alapvizsgálaton f. június hó 20-án Eperjesen: 1. Frenyó

Lajos jeles, 2. Gura Jenő jó, 3. Hajász Lajos jó, 4. Krman Lajos elégséges osztályzattal képesítettett. Egy jelölt pedig két tárgyból pótló vizsgára utasítottott.

— **Az alsó-kubinyi egyháznak adakoztak (Folytatás):** Múlt 24. számában kimutatott összeg: 987 frt 60 kr. 127. Szenicezi egyház 32 frt. 128. G.-A.-egylet Fricke stipendiumot 175 frt 65 kr. 129. Kosariszkói egyház 5 frt. 130. Bártfai szláv egyház 48 frt 50 kr. 131. Dubenky morvai egyház 4 frt. 132. Tiszolczi egyház 50 frt 06 kr. 133. Nagylaki egyház 80 frt. 134. Eperjesi Collegium gyámintézete 10 frt. 135. Eperjesi német-magyar egyház 10 frt. 136. Prietrdy egyház 21 frt 03 kr. 137. Irsai egyház 5 frt. 138. Mathéoczi egyház 3 frt 50 kr. 139. Kosztelnai egyház 7 frt 20 kr. 140. Kokavai egyház 2 frt. Összesen: **1441 frt 54 kr.** Alsó-Kubinyi, 1893. június hó 26-án. **Novák Pál,** lelkész.

— **A pestmegyei esperességi özvegy árva egylet záró számadása 1892-ről:** Bevétel volt 13.388 frt 49 kr. Kiadás: 10768 frt 66 kr. készpénz december 31 én 2619 frt 83 kr. jövedelem: 6061 frt, melynél 1892 évi jövedelmi többlet: 3995 frt 81 kr., melylyel együtt tiszta vagyon 64.195 frt 79 kr. Segélyeztetnek: emelt egész díjjal (302 frt): 3 lelkész-özvegy és 1 lelkész, nem emelt egész díjjal (90 frt) 8 özvegy és árva; nem emelt fél díjjal (45 frt) 6 özvegy. Kegydíjra ajánlatnak 4-en. Az egyletnek van egész részvényes tagja a) emelt díjjal: 27, b) nem emelt díjjal 6, c) félrészvényenyl nem emelt díjjal 10 összesen 43. — A példányzerű pontossággal vezetett számadás nemcsak az intézet ügyeinek hű és szakavatott kezeléséről tesz tanúbizonyosságot, hanem az intézet folytonos fölvirágzására nézve a legszebb reményekre jogosítja a jótékony intézet tagjait.

— **Herfurth József.** Ezen ideiglenesen szabadságot veterán, tudós tanára az eperjesi ev. Collegiumnak, 3000 kötetnyi könyvtárát és mintegy 6000 frt értékű, igazán becses éremgyűjteményét a Collegiumnak hagyományozván — nagylelkű adományáért nemcsak jegyzőkönyvi köszönetben részesült a coll. igazgató-választmány részéről, hanem 1893. június 25-én a coll. tisztviselőkből álló bizottság — mint küldöttség — élén Dr. Schmidt Gyula coll. felügyelő egy szép, megható beszédben is kifejezte vele szemben a Collegium halálját. Könyes szemekkel, elérzékenyülve vette át a jeles tanár a köszönő okiratot s megindulva felelt az üdvözlő szavakra.

— **Rökusz.** Becses lapja Június hó 17-én megjelent „Papiktatás Rökusz“ cz. közleményében a rökuszi evang. egyház körül kiváló érdemeket szerzett férfiak sorából kimaradt Kulmann Mihály neve; bátor vagyok e névről ezuttal megemlékezni, annál inkább, miután e nevet viselő érdemes férfi nemcsak a multban viselte szíven egyháza sorsát, hanem él és áldoz azért a jelenben is. Utolsó ennemű adományát 100 frtot, beiktatásom napján téve le az egyház oltárára megvetette egy beszerzendő nagyobb harang vételének alapját! — Az Úr áldja meg érette!

— **Biztos forrásból értesülünk,** hogy midőn a collegiumi igazgatóvá választott Hörk József, június 26-án a theol. évzáró conferentián kedves kartársaitól, mint lelépő dékán elbúcsuzott, kartársai jegyzőkönyvileg adtak annak kifejezést, hogy a hittanintézet ügyeit, érdekét mind kifelé, mind befelé megelégedésökre képviselte, előmozdította. Az elismerésnek ezen kifejezését — a lelépő dékán a maga dékáni legszebb jutalmának tekintette. Majd 8 évi dékáni működéséért ez valóban a legszebb jutalom!

— **Az érdem jutalma.** Az Úr szolgálának, akár az egyház, akár az iskola terén egyedüli földi jutalma azoknak elismerése, a kiknél híven teljesítette földadatát. Wolfgang Lajost a miskolczi evang. egyház énekvezérét és egyik tanítóját ily jutalomban részesíti az érdemet méltányolni tudó egyháza, midőn a derék tanférfi a tanítói állásban eltöltött 40-edik s ugyanily minőségben Miskolczon eltöltött 25 éves működésének emlékét f. július 4-én kedden délelőtti 11 órakor a templomban tartandó

egyházi rendkívüli gyűléssel fogja megülni. Az ünnepély programja: 1. Elnöki megnyitó. Beszéd. 2. Ének és ima. 3. Életrajz. 4. Üdvözlések. 5. Elnöki zárszó. Déli 1 óraker közébed, este 7 óraker társas estélylyel összekötött gyermekszini előadás. Az ünnepeltnek és ünneplőknek megszentelt örömet fokozza mindnyájunknak szellemi részvéte. A jubilálónak hosszú életet és boldogságot, egyházának virágzást kívánunk a távolból is.

— A Lampel-féle czég kiadásában megjelentek: Kassay Adolf: A községi biráskodás. Ára kötve 60 kr. — Természetrájz: Pap János régebbi természetrajzának átdolgozása Vámgel Jenő, egyet. segédtanártól. Állat- növény- és ásványtan, mely 382 képpel van ellátva együtt is kapható füzve 1 frt 40 kr., vászonkötésben 1 frt 60 krért. — Szerkesztés. Irta Koltai Virgil, fővárosi tanár. II. kiadás. 258 oldalra terjedő szövegből 200 az olvasókönyvre jut. Ára 1 frt 30 kr. — Budapest legújabb tervrajza. Rajta vannak a lóvasuti és villámvasuti vonalak, sőt már a tervezett új Dunahidak is; nyomása tiszta, jelzés, megbízható. Ára 30 kr. — Domboru térképek sorozatát indította meg legújabbán a fenti kiadóczég, mely e vállalatával igen fontos szolgálatot tesz iskoláinknak. A földrajz- oktatás egyik legbecsesebb segéd-eszközét, a domboru térképeket eddig jobbra külföldről kellett importálnunk; most valahára lesznek ilyen térképeink magyar szöveggel is, s legalább is ép oly, ha nem még nagyobb esinnal kiállítva, mint a külföldiek. A magyar dombor térképek e sorozatát az osztrák-magyar monarchia térképe nyitja meg, 1: 4,700,000 mértékkel, s a magasságoknak a domborulatokon kívül különböző színe-

zessel való feltüntetésével is. A nyomás rendkívül tiszta és világos, s a mi térképeinknél fájdalom ritkaság, sajtóhiba nélkül. Ha e mellett még tekintetbe vesszük, hogy e térképek ára a lehető legmérsékeltőbb, 20 kr., azt hisszük, az új vállalatnak a leggyorsabb elterjedést helyezhetjük kilátásba. Mind eművek kaphatók Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) könyvkereskedőnél, Budapest, Andrássy ut 21. sz. a.

PÁLYÁZATOK.

Az eperjesi ág. h. ev. egyház egyesített 3. és 4. elemi fiosztályában az 1893/4 tanév kezdetén elfoglalandó tanítói állomás betöltendő.

Javadalmazása a véglegesített tanítóinak 545 frt, 12^m fa az erdőben, egy káposztaföld haszonélvezete, felekezetünkbeli növendéktől 10, más felekezetiektől 15 frt tandíj. Növendékek száma 10 évi átlag szerint 32.

A már rendes tanítói minőségben alkalmazott pályázó véglegesített rendes tanítóknak fog alkalmaztatni, ha ilyen nem választatnék, az állás betöltése ideiglenesen egy, esetleg 2 próbaévre történik 500 frt fizetéssel, a mely idő mulva sikeres működés és megfelelő magatartás esetére be fog következni a véglegesítés.

A kellőleg fölszerelt folyamodványok július 31-éig főt. Stehlo János főesperes úrhoz Eperjesre küldendők.

Ág. hitv. ev. külföldi egyetemre menő több rendbeli hittanulónak és tanárjelöltnek való ösztöndíjra.

A Glosius Sámuel és Dániel-féle alapítványt a pesti ág. hitv. ev. egyháznál kezelő bizottság ezennel közhírré teszi, hogy a föntirt alapítványból külhoni egyetemeken tanuló ág. hitv. ev. lelkészi, vagy pedig gymnasiumi tanári pályára készülő ifjak számára több rendbeli, egyenkint 210 német birod. markból álló ösztöndíj fog a jövő 1893/94 tanévre kiosztatni. — Ezen ösztöndíjak egymásutáni két éven át élvezhetők.

Az elnyerhetés feltételei:

1. Ha hittani jelölt a folyamodó, akkor már is két évi folyamot jól végzett legyen valamely magyarhoni protestáns theologiai intézetben.

2. Ha tanári pályára készül a folyamodó, akkor az érettségi bizonyítvány kelte után már két évig honi vagy külföldi magasabb intézetben a maga választott szakában jó sikerrel tanult legyen.

3. Azonkívül mindenik folyamodó a választott pálya különbsége nélkül legyen:

a) magyarországi születésű és ágostai hitvallású;

b) a magyar nyelvet tudományosan ismerje, helyesen írja és beszélje, mely körülmény hiteles külön bizonyítvány által igazolandó be;

c) legyen feddhetlen erkölcsi jellemű és jeles szorgalmú.

Ennélfogva felhivatnak ezennel külhoni egyetemeken levő mindazon lelkészi- vagy tanári jelöltek, kik már egy év óta a Glosius Sámuel és Dániel-féle ösztöndíjak élvezetében vannak, hogy ha még további egy évre kül-egyetemen maradni és az ösztöndíjakat élvezni óhajtásuk: azt az előttük tudva levő feltételek teljesítése mellett 1893. szeptember 30. alólírott bizottsági jegyzőnél kérvényileg jelentsék be.

Felhivatnak továbbá mindazon kül-egyetemekben tanuló vagy oda még csak ezután kimenni szándékozó lelkészi- s tanárjelöltek, kik a fennebb részletezett minőségi feltételeknek meg bírván felelni, ilyen ösztöndíjat a jövő 1893/94. tanévben élvezni óhajtanak, hogy a fennt megírt kellékeknek kétségtelen beigazolására akár eredetiben, akár hitelesített másolatban melléklendő tanodai — ha van,

Kelt Budapestben, 1893. június 1-én.

Dr. Zsigmondy Jenő, jegyző.

candidaticumi — vagy egyetemi és egyéb bizonyítványokkal ellátott, az alább kikötött tanítási kötelezettséget is tartalmazó, sajátkezűen irt és aláírt, lakhelyüket és az utolsó pósta-állomással jegyzett kérvényeiket f. 1893. é. szeptember 30-ig való záridő előtt (melynél később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek) bérmentve és lepecsételve alólírott bizottsági jegyzőhöz, (Budapest, V. bálvány utca 8. sz.) küldjék be.

A megszavazott ösztöndíjat a dijnnyertes hit- és tanárjelöltek nem a tanév elején, hanem csak annak második fele kezdetén, miután bizonyítványaikat az illető egyetemen sikerrel töltött első félévről és egyszersmind a második félévre lett beiratásuk felől is, (Frequentations Zeugnis und Anmeldebogen) a 210 ném. bir. markból szóló sajátkezű nyugtájukkal együtt előlegesen be- küldötték, fogják posta útján bérmentesen megkapni, mi- végre szükséges, hogy egyetemi lakásukat a nyugta be- küldésekor pontosan megírják.

A ki ezen hit- és tanárjelölti ösztöndíjat már egy évig húzta, s rákövetkező évre is annak élvezetében csak úgy maradhat meg, ha reá újabbán is érdemesnek tapasztaltatt, ha továbbá már az első évben a philosophiát, beleértve a philologiát és kivált erkölestani philosophiát is szorgalommal tanulta, s a második évben is tanulja; végre ha magát előre arra kötelezte, hogy a kül-egyetemen töltött ösztöndíjas két esztendő után a hazába térve, a pesti ág. ev. magyar-német egyházgyülekezet tanodájában, ha kívántatni fog, mérsékelt díj mellett egy évig segédtanári hivatalt viselend.

Dr. Králik Lajos, hely. elnök.